

2016-08-15

Dnr Son 2016/275

Egenavgifter och priser för den enskilde 2017 (beslutas av kommunfullmäktige)**Förslag till beslut**

Socialförvaltningens förslag till socialnämnden

1. Socialnämndens förslag till avgifter inom nämndens verksamheter från och med år 2017:

- Hemtjänsttaxa 90 kronor per timme
- Matavgift särskilt boende 97 kronor per dygn
- Avgift för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre 59 kronor per dygn
- Mat korttidsvistelse SoL 97 kronor per dygn
- Matavgift för korttidsvistelse LSS för vuxna 66 kronor per dygn
- Avgift barn- och ungdomsboende/familjehem LSS 47 kronor per dygn
- Mat barn- och ungdomsboende/familjehem LSS 56 kronor per dygn
- Avgift för hyra i särskilt boende eller bostad med särskild service 1 248 kronor per månad
- Avgift för bårtransport 650 kronor per transport
- Avgift för dödsboförvaltning 379 kronor per timme
- Avgift för digital nattillsyn 163 kronor per månad

2. Socialnämndens förslag är att avgifter och tillsynsavgifter för alkohol, tobak och receptfria läkemedel höjs med cirka 2,6 procent och börjar gälla från och med år 2017 enligt bilaga 1.

3. Socialnämndens förslag är att nämnden från och med 2018 delegeras att vid behov fatta beslut om korrigering av avgiften för digital nattillsyn likt kommunfullmäktiges beslut (25 augusti 2008, §113) om bland annat trygghetslarm.

4. Avgifterna börjar gälla från och med den 1 januari 2017.

Ärendet i korthet

Socialnämnden tar ut olika avgifter för olika insatser i verksamheten. Den allmänna pris- och löneutvecklingen föranleder behov av att återkommande justera avgiftsbeloppen. Kommunfullmäktige har bemyndigat socialnämnden att vid behov ändra vissa avgifter i takt med pris- och kostnadsförändringar. Övriga avgifter beslutas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. En generell uppräknings har

gjorts på cirka 2 procent utifrån nuvarande avgifter från och med den 1 januari 2017, utom för avgifter och tillsynsavgifter för alkohol, tobak och receptfria läkemedel. Dessa avgifter är uppräknade med cirka 2,6 procent. Detta för att komma i balans med självkostnader som finns avseende handläggning inom detta område, såsom exempelvis lönekostnader, hyra etc.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2016-08-15
2. Sammanställning över avgifter för den enskilde år 2016 och förslag till avgifter år 2017.

Bakgrund

Avgifter enligt punkt 1-4 (förslag till beslut) beslutas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige på förslag från socialnämnden.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 25 augusti 2008, § 113, bemyndigades socialnämnden av fullmäktige att vid behov fatta beslut om korrigerande av följande avgifter: trygghetstelefon/larm, korttidsboende/vistelse, korttidstillsyn LSS, turbunden resa samt familjerådgivning. Socialnämnden beslutar sedan tidigare om priset för pensionärlunch vid kommunens restauranger.

Analys

Historiskt har avgifterna generellt räknats upp med cirka 2 procent per år, dock inte för 2015 då ingen uppräknings gjordes.

Indikator för att visa nämndens kostnadsutveckling är OPI (omsorgsprisindex). Indexet är framtaget tillsammans av SKL (Sveriges kommuner och landsting), Vårdföretagarna och Pacta. SKL anser att indexet ska användas för verksamheter där löneavtal mellan SKL och kommunal dominerar eller är riktmärke för andra avtalsparter. Indexet utgår från beräknade löneavtalsutfall och historiskt uppmätta löneförändringar utöver avtal. Lönekostnadsförändringarna vägs ihop med KPI-förändringen det senaste året, 80 procent lönekostnadsförändring och 20 procent KPI.

Omsorgsprisindex

	def 2014	def 2015	def2016
Årskostnad för löneavtal	2,41	2,51	2,64
Löneökning utöver avtal (strukturförändring och löneglidning)	0,10	0,10	0,10
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	0,00	0,00	0,44
Löneförändringarnas påverkan på semesterlöneskulden	0,14	0,14	0,04
Summa lönekostnadsförändring	2,65	2,75	3,22
KPI (genomsnittlig inflation 12 mån tom. nov året före)	-0,1	-0,1	-0,1
Omsorgsprisindex*	2,1%	2,2%	2,6%

* 80% lönekostnadsförändring och 20% KPI

Ovan tabell med OPI visar på en kostnadsutveckling de senaste åren (2014-2016) mellan 2,1 och 2,6 procent. Förvaltningens bedömning är att löne- och

prisutvecklingen år 2017 generellt kommer att vara på 3 procent. Detta antagande är utifrån vårpropositionen 2016.

Trots allt lägre inflation fortsätter kostnadsökningarna att vara över 2 procent för nämnden då dess kostnader påverkas till stor del av lönekostnadsförändringarna. Flertalet av nämndens avtal med utförare regleras av OPI. Dessutom vid alla nya avtal använder nämnden OPI som index.

Sammantaget visar ovan beskrivning av kostnadsutvecklingen att det är rimligt att höja avgifterna för den enskilde.

I mål och budget 2016-2017 som Socialnämnden beslutade om den 4 juni 2015 ingår beräkning av intäkter från den enskilde avseende avgifter. I budgeten beräknades att höjningen av avgifterna ska ge 1 procent mer i intäkter per år.

För att höjningen av avgifterna ska ge 1 procent mer i intäkter är bedömningen att avgifterna måste höjas med cirka 2 procent, vilket också ligger i linje med OPI-indexet. Detta beror på att kommunen har begränsningar i hur stor avgiften får vara för den enskilde. Kommunen måste ta hänsyn till förbehållsbelopp, avgiftsutrymme och ett tak för vård- och omsorgsavgiften. Dessa begränsningar har historiskt sett gjort att effekten i mer intäkter har varit cirka hälften av föreslagen höjning. Därmed är förslaget att avgifterna generellt höjs med 2 procent.

Gällande avgifter och tillsynsavgifter för alkohol, tobak och receptfria läkemedel är förslaget att höja med 2,6 procent. Höjningen är högre än övriga avgifter detta för att komma i balans med självkostnader som finns avseende denna handläggning, såsom exempelvis lönekostnader, hyra etc.

Överväganden

Vid beräkningen av en persons totala avgift per månad tas hänsyn till förbehållsbeloppet som fastställs för varje person. Förbehållsbeloppet är det belopp som den enskilde har rätt att behålla av sina egna medel innan avgiften för insatser enligt SoL (socialtjänstlagen 8 kap 7§) är betald. Minimibeloppets storlek räknas årligen upp med prisbasbeloppet.

Utöver ovan tas dessutom hänsyn till varje individs avgiftsutrymme. Avgiftsutrymmet visar vilken betalningsförmåga för hemtjänstavgifter i ordinärt och särskilt boende och dagverksamhet som en person har. Det beräknas genom att förbehållsbeloppet dras från summan av inkomsterna. Det som blir kvar visar betalningsförmågan/avgiftsutrymmet för att betala hemtjänstavgifter i både ordinärt och särskilt boende och dagverksamhet.

Det finns även ett tak för hur stor vård- och omsorgsavgift kommunen får ta som "högsta avgift", 48 procent av prisbasbeloppet. För år 2017 är högsta avgiften 1 792 kronor per månad. För bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 50 procent av prisbasbeloppet. För år 2017 är högsta avgiften 1 866 kronor per månad.

Nedan följer förslag till höjning av avgifter och de föreslås gälla från och med 1 januari 2017. Nuvarande och föreslagna avgifter och om avgiften ingår i

högkostnadsskyddet eller inte framgår av bilagan ”Sammanställning över avgifter för den enskilde 2016 och förslag till avgifter år 2017”.

Hemtjänsttaxa

Hemtjänst ska ges till enskilda med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar eller som av sociala skäl behöver stöd i den dagliga livsföringen, för att det ska bli möjligt att bo kvar i egna hemmet. Insatsen ska inte kunna tillgodoses på annat sätt.

Avgiftsbeloppet för hemtjänst är idag 88 kronor per timme. Avgiften tillämpas för följande insatser som beviljats enligt socialtjänstlagen (SoL):

- Hjälp i hemmet (88 kronor per timme)
- Ledsagarservice (88 kronor per timme)
- Avlösarservice (88 kronor per timme), de första 12 timmarna är avgiftsfria
- Dagverksamhet (88 kronor för halvdag upp till tre timmar och 176 kronor för heldag)
- Särskilt boende (264 kronor per dygn, 3 timmar hemtjänsttaxa)
- Parboende (88 kronor per timme)

Ovanstående avgifter ingår i högkostnadsskyddet.

Avgifterna gäller för dessa insatser enligt Socialtjänstlagen inom äldreomsorgen och funktionshinderområdet.

Förslag:

Hemtjänstavgiften höjs till 90 kronor per timme, vilket innebär följande:

- Hjälp i hemmet (90 kronor per timme)
- Ledsagarservice (90 kronor per timme)
- Avlösarservice (90 kronor per timme), de första 12 timmarna är avgiftsfria
- Dagverksamhet (90 kronor för halvdag upp till tre timmar och 180 kronor för heldag)
- Särskilt boende (270 kronor per dygn, 3 timmar hemtjänsttaxa)
- Parboende (90 kronor per timme)

Insatsen Sysselsättning inom socialpsykiatri är en form av dagverksamhet. Insatsen är dock avgiftsfri.

Avgift mat i särskilt boende

Nuvarande avgifter för mat i särskilt boende enligt SoL, i form av äldreboende, korttidsboende/korttidsvistelse, är 95 kronor per dygn.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Dygnspriset för mat i särskilt boende enligt SoL höjs till 97 kronor per dygn.

Avgift för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre

Korttidsboendeplats syftar till att komplettera stödet i det egna boendet och ge ökad möjlighet till kvarboende i det egna hemmet. Stödet är också en form av anhörigstöd.

På Socialstyrelsens hemsida står det att läsa: ”Om en kommunal insats, t ex korttidsvistelse och dagverksamhet, utgår under en kortare tidsperiod än en månad bör nivån på avgiften anpassas därefter på ett proportionellt sätt. Avgiften per dag får således inte vara mer än högkostnadsskyddet dividerat med 30.”

Högkostnadsskyddet under år 2017 uppgår till 1 792 kronor. Det betyder att högsta avgift att ta ut för första månaden är 59 kronor per dygn.

Nuvarande avgift för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre är 59 kronor per dygn.

Avgiften ingår i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Avgiften för korttidsvistelse enligt SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre är 59 kronor per dygn. Avgiften gäller från dag ett och framåt.

Avgift mat korttidsvistelse SoL

För närvarande är matavgiften för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre 95 kronor per dygn.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Matavgiften för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre höjs till 97 kronor per dygn.

Avgift mat korttidsvistelse LSS för vuxna

Enligt Lagen om särskild service till vissa funktionshindrade (LSS) ska en person med funktionsnedsättning som har insats enligt LSS inte behöva betala för den omvårdnad som mottas. Därför kan socialnämnden inte ta ut någon avgift inom detta område. Däremot har socialnämnden rätt att ta ut en avgift för matkostnaderna, men inte för produktionskostnaden.

Nuvarande matavgift för korttidsvistelse LSS för vuxna är 65 kronor per dygn.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Matavgiften för korttidsvistelse enligt LSS för vuxna höjs till 66 kronor per dygn.

Avgift för barn- och ungdomsboende/familjehem LSS, samt mat i barn- och ungdomsboende/familjehem LSS

Enligt 8 kapitel 1 § SoL och 20 § LSS ska föräldrarna till ett barn som genom socialnämndens försorg får ett boende i ett annat hem än det egna i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för barnet, så kallad omsorgsavgift.

Nuvarande avgift är 46 kronor per dygn och matavgiften är 55 kronor per dygn.

Förslag:

Avgiften för barn- och ungdomsboende/familjehem LSS höjs till 47 kronor per dygn. Matavgiften för barn- och ungdomsboende/familjehem LSS höjs till 56 kronor per dygn.

Avgift för hyra i särskilt boende för äldre eller bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning

Personer som bor i ordinärt boende eller i lägenhet med hyreskontrakt i ett särskilt boende/bostad med särskild service kan ansöka om bostadsbidrag hos försäkringskassan.

När en boendeplats köps av ett privat företag kan den enskilde inte få ett hyreskontrakt på lägenheten. Hyran debiteras då socialförvaltningen direkt. Eftersom den enskilde inte har ett hyreskontrakt kan den enskilde inte få bostadsbidrag hos försäkringskassan.

Den enskilde blir då ålagd en hyresavgift från Socialförvaltningen. Nivån på avgiften är ett snitt på hyresnivå för insatsen minus möjligt bostadsbidrag från försäkringskassan.

Eftersom hyresavgiften är en avgift måste socialnämnden ta hänsyn till den enskildes ekonomiska förhållanden, vilket innebär att den enskilde kan ha rätt till reducering av avgiften.

För närvarande är avgiften för hyra 1 224 kronor per månad.

Avgiften ingår i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Hyresavgiften höjs till 1 248 kronor per månad.

Avgift för bårtransport

Enligt 1 § hälso- och sjukvårdslagen, HSL innefattas i hälso- och sjukvård att ta hand om avlidna. Kommunerna har ansvar för att ta hand om dem som avlider i särskilda boendeformer (18 § HSL).

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören.

Hälso- och sjukvårdslagen, HSL, 26 § medger att kommuner tar ut avgifter i samband med omhändertagande av avlidna. Det avser särskilda boendeformer där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar enligt HSL, särskilt boende, korttidsboende och gruppboenden. Det är dödsboet som ska betala denna avgift.

Nuvarande avgift är 650 kronor per transport, vilket motsvarar självkostnad inom länet.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Avgiften tas ut av dödsboet med faktisk kostnad för transporten. För närvarande 650 kronor per transport.

Avgifter och tillsynsavgifter för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Kommunens arbete med handläggning och tillsyn av ärenden enligt alkohollagen ska vara självförsörjande. Intäkterna får dock inte överstiga utgifterna. Socialnämnden har rätt att höja avgifterna gällande alkohol, tobak och receptfria läkemedel för att täcka ökade kostnader.

Nuvarande avgifter och tillsynsavgifter se bilaga 1.

Förslag:

För att täcka ökade kostnader för handläggning och tillsyn av dessa ärenden, bl a kostnader för lön, lokaler och övriga overheadkostnader föreslås att avgifterna höjs med cirka 2,6 procent enligt bilaga 1.

Avgift för dödsboförvaltning

När någon avlidit ska enligt 18 kapitel 1 § ÄB (ärvdabalken) efterlevande make eller sambo, arvingar och universella testamentstagare (dödsbodelägarna) gemensamt förvalta den dödes egendom under boets utredning.

Om samlevande dödsbodelägare, efterlevande make som inte är delägare eller annan delägare som kan ta hand om boet saknas är socialtjänsten enligt 18 kapitel 2 § ÄB ansvarig för boets provisoriska förvaltning till dess dödsbodelägare spårats och underrättats.

Utgångspunkten är att socialtjänstens förvaltning av dödsboet ska vara så kortvarig som möjligt.

Enligt 18 kapitel 2 § ÄB och 5 kapitel 2 § begravningslagen har socialnämnden rätt att ta ut ersättning av boet för sina kostnader för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen. En kommun får enligt 8 kapitel 3c § KL (kommunallagen) inte ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaden för tjänsten som kommunen tillhandahåller. Ersättningen ska därför motsvara kommunens självkostnad.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

För att täcka ökade kostnader för bl a lön, lokaler och övriga overheadkostnader föreslås att avgifterna höjs med cirka 2 procent. Det innebär en timtaxa motsvarande cirka 0,85 procent av gällande prisbasbelopp, vilket motsvarar 379 kronor per timme.

Avgift för digital nattillsyn till äldre

Digital nattillsyn innebär att äldre erbjuds tillsyn på natten via webbkamera istället för, eller som komplement till, personliga besök. Avgiften tas ut i abonnemangsform per månad.

För närvarande är avgiften 160 kronor per månad.

Avgiften ingår i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Avgiften för digital nattillsyn höjs till 163 kronor per månad.

Barnkonsekvensanalys

En generell höjning av priserna/avgifterna förväntas inte påverka barn och ungdomar varken i positiv eller i negativ riktning.

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna avgiftshöjningarna görs för att kompensera för beräknade pris- och löneökningar för 2017. Kommunens intäkter beror inte bara på höjningen i sig, utan påverkas också av avgiftstak och den bedömning som görs av den enskildes betalningsförmåga. För de avgifter som omfattas av högkostnadsskyddet kommer ingen att betala mer än 48 procent av basbeloppet (för år 2017 motsvarar detta 1 792 kronor per månad).

Socialförvaltningens bedömning är att föreslagen avgiftshöjning kommer generera cirka 500 tkr under 2017 inklusive de avgifter socialnämnden beslutar om.

Slutsatser

Socialnämnden föreslås besluta om att anta föreslagna höjningar av avgifter enligt punkt 1-4 och översända till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Johan Bergman
Socialdirektör

Stefan Lidsten
Avdelningschef

Expedieras

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Johan Bergman
Stefan Lidsten
Jenny Wilhelmsson
Lotta Erlandsson
Britt-Marie Bjerver
Rosmarie Gustafsson
Marie Rönnqvist
Anna Maria Persson
Elin Gowland
Annika Larsson
Therese Häggblom
Carina Persson
Ann-Louise Enberg
Kerstin Graveleij
Lena Larsson
Dennis Forsberg
Anneli Olsson
Igor Arboleda
Bo Engberg
Kristina Negri
Birgitta Nilsson
Per Styrenius